TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2004. gada 11. novembrī *

Lieta C-467/02

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Verwaltungsgericht Stuttgart* (Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2002. gada 19. decembrī un Tiesā reģistrēts 2002. gada 27. decembrī, tiesvedībā

Inan Cetinkaya

pret

Land Baden-Württemberg.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*], R. Šintgens [*R. Schintgen*], N. Kolnerika [*N. Colneric*] un H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents),

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts F. Ležē [*P. Léger*],
sekretāre M. Muhika Arsamendi [*M. Múgica Arzamendi*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 17. martā,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Cetinkajas [*Cetinkaya*] vārdā — K. Trurnits [*C. Trurnit*], *Rechtsanwalt*,

— Vācijas valdības vārdā — V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*] un A. Tīmane [*A. Tiemann*], pārstāvji,

— Portugāles valdības vārdā — L. Iness Fernandišs [*L. Inez Fernandes*] un A. C. Branku [*A. C. Branco*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — D. Martins [*D. Martin*] un H. Krepels [*H. Kreppel*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 10. jūnijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 *VerwaltungsgerichtStuttgart* lūdz sniegt prejudiciālu nolēmumu par to, kā interpretējami Asociācijas padomes 1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 (turpmāk

tekstā — "Lēmums Nr. 1/80") 6., 7. un 14. pants. Asociācijas padome tika izveidota ar līgumu, ko Ankarā 1963. gada 12. septembrī parakstīja Turcijas Republika, no vienas puses, un EEK dalībvalstis un Kopiena, no otras puses, ar kuru nodibināta asociācija starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju un kas Kopienas vārdā ir noslēgts, aprobēts un parakstīts ar Padomes 1963. gada 23. decembra Lēmumu Nr. 64/732/EEK (OV 1964, 217, 3685. lpp., turpmāk tekstā — "Asociācijas līgums").

2 Šis lūgums ticis iesniegts saistībā ar lietas iztiesāšanu starp Turcijas pilsoni Inanu Cetinkaju [*Inan Cetinkaya*] un *Land Baden-Württemberg* par izraidīšanu no Vācijas teritorijas.

Atbilstošās tiesību normas

Lēmums Nr. 1/80

3 Saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. un 2. punktu:

"1. Ievērojot 7. panta noteikumus par ģimenes locekļu brīvu pieeju darba tirgum, Turcijas darba ņēmējam, kas iesaistīts dalībvalsts legālajā darba tirgū, ir:

— pēc viena gada likumīgas nostrādāšanas šajā dalībvalstī — tiesības iesniegt pieprasījumu darba atļaujas atjaunošanai pie tā paša darba devēja;

— pēc trīs gadu likumīgas nostrādāšanas šajā dalībvalstī un ievērojot prioritāti, kas piešķirama Kopienas dalībvalsts darba ņēmējiem, — tiesības pieņemt darba piedāvājumu līdzīgam darbam pie darba devēja pēc paša izvēles, ja šis piedāvājums izteikts normālos apstākļos un reģistrēts nodarbinātības dienestā;

— pēc četru gadu likumīgas nostrādāšanas šajā dalībvalstī — brīva pieeja atalgotam darbam pēc paša izvēles.

2. Ikgadējais atvaļinājums un dzemdību atvaļinājums, darba nespēja vai īss slimības periods tiek pielīdzināti likumīgai nodarbinātībai. Bezdarba periodi, ko paredzētajā kārtībā konstatējušas kompetentās iestādes, un darba kavējumi ilgstošas slimības dēļ netiek ieskaitīti likumīgas nodarbinātības laikā, tomēr neskarot tiesības, kas iegūtas iepriekšējā darba perioda laikā."

4 Lēmuma Nr. 1/80 7. pants nosaka:

"Dalībvalstī likumīgi nodarbināta Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļiem, kuri saņēmuši atļauju viņam pievienoties:

— ir tiesības ar nosacījumu, ka darba ņēmējiem no Kopienas dalībvalstīm tiek dota priekšroka, pieņemt ikvienu darba piedāvajumu, ja vien tie likumīgā kārtā valstī nodzīvojuši vismaz trīs gadus;

— ir brīva pieeja ikvienai atalgotai darbībai pēc viņu izvēles, ja vien viņi likumīgā kārtā valstī nodzīvojuši vismaz piecus gadus.

Turcijas darba ņēmēja bērni, kas mītnes valstī ieguvuši arodizglītību, neatkarīgi no viņu uzturēšanās ilguma šajā dalībvalstī ar noteikumu, ka viņu vecāki likumīgi šajā dalībvalstī nostrādājuši vismaz trīs gadus, var pieņemt ikvienu darba piedāvājumu."

5 Saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktu:

"Šīs sadaļas noteikumi ir piemērojami, ievērojot ierobežojumus, kas pamatoti ar sabiedriskās kārtības, valsts drošības un veselības apsvērumiem."

Valsts tiesiskais regulējums

6 *Ausländergeset* (Likums par ārvalstniekiem, turpmāk tekstā — "*AuslG*") 47. panta 1. un 2. punkts nosaka:

"(1) Ārvalstnieks tiek izraidīts:

1. Ja viņš izdarījis vienu vai vairākus tīšus noziedzīgus nodarījumus, par ko viņam piespriesta brīvības atņemšana uz laiku ne mazāk par trim gadiem vai īpašs sods, kas

tiek piemērots nepilngadīgiem likumpārkāpējiem, kas nav pārsūdzams, vai ja viņam piespriesti vairāki šīs kategorijas sodi, kas kopā sastāda vismaz trīs gadus piecu gadu perioda ietvaros, vai ja pēc pēdējā piespriestā soda, kas nav pārsūdzams, izdots rīkojums par medicīniska rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu, vai

2. Ja viņš bez pārsūdzības iespējas notiesāts ar nepilngadīgiem likumpārkāpējiem piemērojamu sodu uz laiku ne mazāk par diviem gadiem vai brīvības atņemšanu bez pārbaudes laika saskaņā ar likumu par narkotiskajām vielām, par noziedzīgu nodarījumu pret sabiedrisko kārtību, kas izdarīts atbilstoši Krimināllikuma 125.a panta otrajai daļai, vai par noziedzīgu nodarījumu pret sabiedrisko kārtību atbilstoši Krimināllikuma 125. pantam, proti, ar aizliegtu sanāksmi vai demonstrāciju.

(2) Ārvalstnieks parasti tiek izraidīts:

1. Ja viņš ticis notiesāts bez pārsūdzības iespējas un ne nosacīti ar nepilngadīgiem likuma pārkāpējiem piemērojamu sodu uz laiku ne mazāku par diviem gadiem vai ar brīvības atņemšanu par vienu vai vairākiem tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem;

2. Ja viņš, pārkāpjot normas likumā par narkotiskajām vielām, audzē, izgatavo, importē, transportē vai eksportē narkotiskās vielas, pārdod narkotiskās vielas, nodod narkotiskās vielas citiem vai citādā veidā laiž narkotikas apgrozībā, tirgojas ar narkotiskajām vielām vai arī kūda vai darbojas kā starpnieks minētajās darbībās."

7 *AuslG* 48. panta 1. punkts paredz:

"(1) Ārvalstnieks, kam:

1. Ir uzturēšanās atļauja,

2. Ir beztermiņa uzturēšanās atļauja un kurš ir dzimis valsts teritorijā vai ieradies tajā, būdams nepilngadīgs,

3. Ir beztermiņa uzturēšanās atļauja un kas ir apprecējies vai izveidojis brīvu savienību ar ārvalstnieku, kas atbilst iepriekš 1. un 2. punktā minētajiem kritērijiem,

[..]

var tikt izraidīts vienīgi nopietnu valsts drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ. Šie apsvērumi parasti pastāv gadījumos, kas aprakstīti 47. panta 1. punktā."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

8 No lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu izriet, ka Inans Cetinkaja, prasītājs pamata prāvā, ir dzimis 1979. gada 24. janvārī Vācijā, kur arī viņš visu mūžu ir dzīvojis. Kopš 1995. gada 9. marta viņam ir bijusi beztermiņa uzturēšanās atļauja šajā dalībvalstī.

9 1995. gada jūlija mēnesī Inans Cetinkaja saņēma vidējās izglītības diplomu. Divus mēnešus vēlāk viņš uzsāka mācības, lai kļūtu par galdnieku, taču mācības viņš pameta nākamā gada februārī. Pēc tam viņš strādāja īsākus laika periodus pie vairākiem darba devējiem. 1996. gada vasarā viņš tādējādi pāris nedēļu strādāja par viesmīli kādā restorānā. Tā paša gada rudenī viņš atsāka mācības, lai iegūtu darba vietu mazumtirdzniecībā, taču pameta tās pēc īsa laika perioda. Pēc tam viņš no 1996. gada novembra līdz 1997. gada janvārim strādāja restorānā. Vēlāk, līdz 1998.gada jūnijam, viņš strādāja kādā sabiedrībā un pēc tam kādā citā sabiedrībā 1998. gada augustā un septembrī. Pēc bezdarba perioda, kas ilga līdz 1999. gada jūlijam, Inans Cetinkaja vienu mēnesi nostrādāja par noliktavas pārzini. Kopš 1999. gada 1. augusta viņš strādāja kādā transporta sabiedrībā, ko viņš pēc īsa brīža pameta. Visbeidzot viņš tika iekārtots darbā kā mašīnstrādnieks, taču pameta šo darba vietu 1999. gada decembrī.

10 Lūgums sniegt prejudiciālo nolēmumu precizē, ka Inana Cetinkajas vecāki un piecas vecākās māsas, no kurām trīs ir ieguvušas Vācijas pilsonību, arī dzīvo Vācijā, kur viņu tēvs ir bijis nodarbināts līdz pensionēšanās vecumam. Inana Cetinkajas vecāki un divas māsas, kam ir Turcijas pilsonība, ir iesnieguši iesniegumus par Vācijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas ceļā.

11 Tāpat lūgumā sniegt prejudiciālo nolēmumu norādīts, ka Inans Cetinkaja 1996. gada 1. augustā Vācijā ticis notiesāts, piespriežot 80 stundas sabiedrisko darbu par zādzību grupā, izspiešanu grupā un pieciem izspiešanas mēģinājumiem grupā, 1997. gada 15. aprīlī viņš notiesāts, piespriežot divu nedēļu ieslodzījumu nepilngadīgajiem, ņemot vērā iepriekšējo sodāmību, 1998. gada 24. martā viņš bija notiesāts, piespriežot nosacīti sešu mēnešu ieslodzījumu nepilngadīgo likumpārkāpēju ieslodzījuma vietā par miesas bojājumu nodarīšanu grupā, 1999. gada 26. oktobrī, ņemot vēra iepriekšējo sodāmību par pretlikumīgu tirdzniecību ar narkotiskajām vielām lielā apmērā, viņš tika notiesāts ar divu gadu ieslodzījumu nepilngadīgo likumpārkāpēju ieslodzījuma vietā, 2000. gada 26. septembrī, ņemot vērā abas iepriekšējās sodāmības par divkārtēju pretlikumīgu narkotisko vielu iegūšanu un tirdzniecību ar tām kā arodu, divkārtēju narkotisko vieglu glabāšanu

lielā apjomā tirdzniecībai ar tām divās epizodēs un pretlikumīgu narkotisko vielu importu lielā apmērā, kas apvienota ar narkotisko vielu tirdzniecību kā arodu, viņam piespriests trīs gadu ieslodzījums nepilngadīgo likumpārkāpēju ieslodzījuma vietā.

12 Inans Cetinkaja 2000. gada 7. janvārī tika arestēts un ievietots nepilngadīgo likumpārkāpēju izvietošanas centrā. 2001. gada 22. janvārī viņš tika atbrīvots, lai varētu apmeklēt ārstēšanas kursu un tā atbrīvotos no narkotiku atkarības. Pēc divu kursu apmeklēšanas un pamešanas bez sekmīga iznākuma, Inans Cetinkaja no 2001. gada 10. septembra sāka apmeklēt jaunu ārstēšanas kursu, ko viņš veiksmīgi pabeidza 2002. gada vasarā. Ar tiesas 2002. gada 20. augusta lēmumu tika noteikts, ka atlikusī izciešamā soda daļa ir nosacīta atbilstoši *Betäubungsmittelgesetz* (Vācijas likumam par narkotiskajām vielām, turpmāk tekstā — "*BtMG*"), kas saskaņā ar iesniedzējtiesu nozīmē, ka tikušas ņemtas vērā arī iedzīvotāju drošības intereses.

13 Kopš 2002. gada augusta Inans Cetinkaja ir atsācis mācības vidusskolā un divreiz nedēļā nodrošina detoksikācijas centra nakts pakalpojumus.

14 2000. gada 3. novembrī *Regierungspräsidium Stuttgart*, kompetentā valsts iestāde, darīja zināmu, ka Inans Cetinkaja visdrīzākajā laikā izraidāms no Vācijas un brīdināja viņu par to, ka viņam nekavējoties jādodas uz Turciju. Saskaņā ar šīs iestādes viedokli, pastāv nopietni apsvērumi, kas saistīti ar valsts drošību un sabiedrisko kārtību *AuslG* 48. panta 1. punkta trešā teikuma izpratnē, skatot to kopsakarā ar 47. panta 1. daļas 1. punktu, kas pamato tiesisko prezumpciju par labu izraidīšanai. Tika uzskatīts, ka izraidīšana ir nepieciešama vispārēju un specifisku sabiedrības aizsardzības mērķu vārdā un ka tā nav pretrunā Lēmuma Nr. 1/80 7. pantam, jo, ievērojot cietumsodus un tiem sekojošo ārstniecības kursu, lai atbrīvotos no narkotiku atkarības, kas viņam bija jāiziet, viņš vairs nepiederēja darba tirgum. Pat ja viņš varētu atsaukties uz Lēmuma Nr. 1/80 7. pantā paredzētajām uzturēšanās tiesībām, šīs tiesības ir nosacītas ar šī paša lēmuma 14. pantu, jo izpildīti visi tajā paredzētie priekšnoteikumi.

15 2000. gada 8. decembrī Inans Cetinkaja iesniedzējtiesai iesniedza sūdzību par minēto lēmumu.

16 2002. gada 3. septembrī *Regierungspräsidium Stuttgart* grozīja iepriekš minēto lēmumu tādējādi, ka Inanam Cetinkajam tika noteikts termiņš, 2002. gada 4. oktobris, lai viņš brīvprātīgi aizbrauktu no Vācijas. Lēmumu pamatojot, *Regierungspräsidium* norādīja, ka Inans Cetinkaja 2001. gada 22. janvārī ticis atbrīvots, lai apmeklētu ārstniecības kursu, tādēļ var noteikt tikai termiņu, kurā tam brīvprātīgi jāizbrauc no Vācijas teritorijas.

17 2002. gada 6. septembrī Inans Cetinkaja iesniedza sūdzību arī par šo lēmumu Štutgartes *Verwaltungsgericht*, kas apvienoja abas izskatāmās lietas un izlēma uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai uz darba tirgum piederoša Turcijas darba ņēmēja Vācijā dzimušu bērnu attiecas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa [..], ja bērnam kopš dzimšanas vai, jebkurā gadījumā, līdz pilngadības sasniegšanas dienai ir bijusi uzturēšanās atļauja vai šāda atļauja nav bijusi nepieciešama, un bērns sākumā ir varējis uzturēties valstī tikai tāpēc, lai nodrošinātu ģimenes apvienošanos, un tikai šo iemeslu dēļ viņa uzturēšanās nav tikusi izbeigta?

2) Vai ģimenes locekļa tiesības uz pieeju darba tirgum un uzturēšanās tiesību pagarinājumu valstī atbilstoši 7. panta pirmās daļas otrajam ievilkumam var ierobežot tikai ar Lēmuma Nr. 1/80 14. pantu?

3) Vai tas, ka persona ir notiesāta uz trim gadiem nepilngadīgo likumpārkāpēju ieslodzījuma vietā, nozīmē, ka tā pilnībā pamet darba tirgu un tādējādi zaudē savas tiesības saskaņā ar 7. panta pirmās daļas otro ievilkumu, pat ja pastāv konkrēta iespēja, ka personai būs jāizcieš tikai daļa no soda, taču persona tiks atbrīvota ar nosacījumu, ka tai būs jāapmeklē ārstniecības kurss, lai atbrīvotos no narkotiku atkarības, kura laikā persona nebūs darba tirgus rīcībā?

4) Ja persona zaudē darbu vai ir bez darba un nevar meklēt darbu tāpēc, ka tikusi notiesāta, piespriežot (nenosacītu) brīvības atņemšanu, vai ir jāuzskata, ka šāda darba zaudēšana ir brīvprātīgs bezdarba periods Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 2. punkta otrā teikuma izpratnē, kas neizslēdz to, ka attiecīgā persona zaudē tiesības, kas paredzētas Lēmuma Nr. 1/80 6. panta 1. punkta un 7. panta pirmajā daļā?

5) Vai tas tā ir, pat ja persona var rēķināties ar atbrīvošanu drīzā un pārredzamā laika periodā, taču atbrīvošana ir nosacīta ar pienākumu apmeklēt ārstniecības kursu, lai atbrīvotos no narkotiku atkarības, un darbu tā varēs atsākt tikai pēc augstāku kvalifikāciju apliecinoša diploma saņemšanas?

6) Vai Lēmuma Nr. 1/80 14. pants ir interpretējams tādējādi, ka tiesas procesā jāņem vērā attiecīgās personas vai attiecīgo personu situācijas izmaiņas, kas notikušas pēc pēdējā valsts iestādes lēmuma pieņemšanas un kas varētu nozīmēt, ka vairs nav izpildīts kāds Lēmuma Nr. 1/80 14. panta piemērošanas priekšnoteikums?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

18 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa interpretējama tādējādi, ka uz pilngadīgu personu, kas ir dalībvalsts darba tirgū iesaistīta Turcijas darba ņēmēja bērns, attiecas Lēmuma Nr. 1/80 7. panta 1. daļa pat tad, ja šis bērns ir dzimis un vienmēr ir dzīvojis minētajā dalībvalstī.

19 Proti, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai apstāklis, ka Inans Cetinkaja ir dzimis un vienmēr dzīvojis attiecīgajā dalībvalstī, kas nozīmē, ka viņš nav saņēmis atļauju apvienoties ar darba ņēmēju minētajos noteikumos paredzētajā nozīmē, iespaido šīs normas piemērošanu.

20 Ievērojot Tiesai iesniegtos apsvērumus, uz šo jautājumu sniedzama noliedzoša atbilde.

21 Fakts, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta 1. daļa skaidri regulē gadījumus, kad Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļiem ir "ticis atļauts viņam pievienoties", nenozīmē, ka iecerēts liegt šādas tiesības attiecīgajā dalībvalstī dzimušajiem ģimenes locekļiem, kam tādējādi nav bijis nepieciešams lūgt atļauju pievienoties Turcijas darba ņēmējam šajā dalībvalstī, lai tādējādi apvienotu ģimeni.

22 Noteikums, ka ģimenes locekļiem ir jāsaņem atļauja pievienoties Turcijas darba ņēmējam, ir skaidrojams ar to, ka noteikumi par asociācijas izveidošanu starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turcijas Republiku (turpmāk tekstā — "EEK — Turcijas asociācija") neierobežo dalībvalstu pilnvaras regulēt gan Turcijas pilsoņu iebraukšanu attiecīgajā valstī, gan arī noteikumus, kas regulē šādu Turcijas pilsoņu pirmreizējo nodarbinātību, kas nozīmē, ka vienīgi attiecīgās valsts tiesības nosaka kārtību, kādā šādiem Turcijas pilsoņiem izsniedzama pirmā atļauja iebraukšanai šajā dalībvalstī (skat. jo īpaši 2004. gada 30. septembra spriedumu lietā C-275/02 *Ayaz*, *Recueil*, I-8765. lpp., 35. punkts).

23 Tā kā šis noteikums izslēdz no Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas piemērošanas sfēras Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļus, kas ieradušies attiecīgajā dalībvalstī un uzturas tajā, pārkāpjot šīs dalībvalsts likumos noteikto kārtību, tad to nevar attiecināt uz šādas ģimenes locekli, kas, līdzīgi kā pamata prāvā, ir dzimis un vienmēr ir dzīvojis minētajā dalībvalstī un kam tādējādi nav bijusi nepieciešama atļauja pievienoties minētajam darba ņēmējam.

24 Turklāt nekas nenorāda uz to, ka ar Lēmumu Nr. 1/80 bijis iecerēts izšķirt Turcijas darba ņēmēja bērnus pēc to dzimšanas vietas, lai attiecīgajā dalībvalstī dzimušie bērni nebaudītu tiesības pieņemt darba piedāvājumus un uzturēties valstī, kas izriet no šī Lēmuma 7. panta, salīdzinot ar ģimenes locekļiem, kas saņēmuši atļauju pievienoties minētajam darba ņēmējam.

25 Šāda interpretācija ir vienīgā, kas nodrošina pastāvošās sistēmas iekšējo loģiku un ļauj pilnībā sasniegt 7. panta pirmās daļas mērķus, proti, radīt labvēlīgus priekšnoteikumus ģimeņu apvienošanas īstenošanai attiecīgajā dalībvalstī, atļaujot emigrējušā darba ņēmēja ģimenes locekļiem apmesties kopā ar darba ņēmēju un pēc zināma laika nostiprinot viņu stāvokli dalībvalstī, piešķirot viņiem tiesības pieņemt

darba piedāvājumu šajā valstī (skat. jo īpaši 1997. gada 17. aprīļa spriedumu lietā C-351/95 *Kadiman*, *Recueil*, I-2133. lpp., 34.–36. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Ayaz*, 41. punkts).

26 Līdz ar to tāda Turcijas darba ņēmēja bērns atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai var atsaukties uz šīm normām, kaut arī šis bērns ir dzimis un vienmēr ir dzīvojis attiecīgajā dalībvalstī.

27 Vācijas valdība tomēr jautā, vai Inans Cetinkaja izpilda citu 7. panta pirmās daļas piemērošanas priekšnoteikumu, proti, vai viņa tēvs ir darba ņēmējs, kas "pieder darba tirgum". Saskaņā ar šīs valdības viedokli, Turcijas darba ņēmējam, kura dēļ pastāv šīs tiesības, ir jāatbilst priekšnoteikumiem, kas uzskaitīti Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā, uzturēšanās laikā, kurā šis ģimenes loceklis, kam nav profesionālās izglītības, atsaucas uz tiesībām, kuras izriet no šīs normas. Taču lūgumā sniegt prejudiciālo nolēmumu nav norādīts ne tas, vai Inana Cetinkajas tēvs pirms vai pēc izraidīšanas lēmuma pieņemšanas ir zaudējis darba ņēmēja statusu, ne arī tas, vai viņa māte veikusi profesionālu darbību.

28 Šie argumenti ir noraidāmi.

29 No Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas vārdiskā formulējuma neizriet, ka tajā minētie ģimenes locekļi zaudē savas šajā normā paredzētās tiesības tāpēc, ka minētais darba ņēmējs kādā brīdī pārstāj piederēt attiecīgās dalībvalsts legālajam darba tirgum.

30 Kā norādījusi Tiesa, pēc minētā trīs gadu perioda notecēšanas, dalībvalstis vairs nevar uzstādīt noteikumus Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļu uzturēšanās atļauju piešķiršanai, ja šis darba ņēmējs atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas pirmajam ievilkumam ir nostrādājis trīs gadus, kuru laikā atkarīgajām personām faktiski ir jādzīvo kopā ar darba ņēmēju. Tam vēl jo lielākā mērā jāattiecas uz Turcijas viesstrādnieku, kas izpilda priekšnoteikumus Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā (skat. jo īpaši 2000. gada 16. marta spriedumu lietā C-329/97 *Ergat, Recueil*, I-1487. lpp., 37.–39. punkts).

31 Tāpat, kas attiecas uz ģimenes locekļu, piemēram, Inana Cetinkajas, tiesībām atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai pēc piecu gadu likumīgas uzturēšanās kopā ar darba ņēmēju saskaņā ar šīs normas otro ievilkumu uz brīvu pieeju darba tirgum attiecīgajā dalībvalstī, šī norma ne vien rada tiesības personai tieši uz Lēmuma Nr. 1/80 pamata attiecībā uz uzturēšanās tiesībām un bez šo tiesību mērķtiecīgas izmantošanas, bet arī atbilstošas tiesības uzturēties attiecīgajā valstī, kas pamatojas uz Kopienas tiesībām un kas nav atkarīgas no tā, vai izpildīti zināmi priekšnoteikumi (skat. jo īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā Nr. 329/97 *Ergat*, 40. punkts).

32 Tādējādi Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā paredzētās tiesības ģimenes locekļi bauda pēc attiecīgi trīs un piecu gadu nodzīvošanas ar dalībvalsts legālajam darba tirgum piederīgo Turcijas darba ņēmēju, pat ja šis darba ņēmējs pēc šī uzturēšanās perioda vairs dalībvalsts darba tirgum nav piederīgs, jo ir izlēmis īstenot savas tiesības doties pensijā.

33 Tāpēc apstāklis, ka Turcijas darba ņēmējs, kā pamata prāvā, kura ģimenes loceklis, kas faktiski dzīvojis kopā ar šo darba ņēmēju piecus gadus, kā paredzēts Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmās daļas otrajā ievilkumā, vēlas izmantot Lēmuma

Nr. 1/80 7. panta pirmajā daļā paredzētās tiesības, vairs nepieder dalībvalsts darba tirgum, nenozīmē, ka atkarīgās personas ir šīs tiesības zaudējušas.

34 Šajos apstākļos uz pirmo jautājumu sniedzama atbilde, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa interpretējama tādējādi, ka šī norma attiecas uz attiecīgās dalībvalsts darba tirgum piederoša vai piederējuša turku izcelmes darba ņēmēja bērnu pēc pilngadības sasniegšanas arī tad, ja šis bērns ir dzimis un vienmēr ir dzīvojis minētajā dalībvalstī.

Par otro jautājumu

35 No lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu redzams, ka iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa liedz ierobežot tiesības, kas saskaņā ar šo normu ir Turcijas pilsonim Inana Cetinkajas situācijā, jo ieslodzījuma un tam sekojoša ārstniecības kursa apmeklēšanas dēļ persona ilgākus laika periodus nepieder darba tirgum.

36 Tiesa jau ir norādījusi, ka uzturēšanās tiesības, kas izriet no pieejas darba tirgum un tiesībām faktiski strādāt, ko bauda Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļi, var ierobežot divos veidos. No vienas puses, Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punkts dod dalībvalstīm tiesības konkrētos gadījumos un ar attiecīgu šāda lēmuma pamatojumu ierobežot Turcijas viesstrādnieka uzturēšanos attiecīgajā valstī, ja viņš ar savu uzvedību rada patiesu un nopietnu apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai, valsts drošībai vai veselībai. No otras puses, ģimenes loceklis, kas likumā paredzētajā kārtībā ir saņēmis atļauju pievienoties Turcijas darba ņēmējam vienā no dalībvalstīm, bet pamet šīs dalībvalsts teritoriju uz ilgāku laika periodu un bez pamatota iemesla, principā zaudē savu likumīgo statusu, ko tas pirms tam ieguvis atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmajai daļai (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Ergat*, 45., 46. un 48. punkts).

37 Kā norādījis ģenerāladvokāts savu secinājumu 40. punktā, Tiesas interpretācija, kas izmantota iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ergat* attiecībā uz tāda ģimenes locekļa situāciju, kurš pievienojies darba ņēmējam attiecīgajā dalībvalstī, vēl jo vairāk attiecas uz pamata prāvas situāciju, kad šis ģimenes loceklis ir dzimis un vienmēr ir dzīvojis attiecīgajā dalībvalstī.

38 No tā izriet, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa interpretējama tādējādi, ka tiesības, ko šī norma paredz Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļiem, kas izpildījuši minimālā uzturēšanās perioda prasības, var ierobežot vienīgi atsaucoties uz Lēmuma Nr. 1/80 14. pantu, proti, uz valsts drošības, sabiedriskās kārtības un veselības pamata, vai tāpēc, ka attiecīgā persona ir uz ilgāku laiku un bez pamatota iemesla pametusi attiecīgo dalībvalsti.

39 Tādējādi uz otro jautājumu sniedzama atbilde, ka Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa liedz ierobežot tiesības, kas saskaņā ar šo normu ir Turcijas pilsonim Inanam Cetinkajam situācijā, kad ieslodzījuma un tam sekojoša ārstniecības kursa apmeklēšanas dēļ persona ilgākus laika periodus nepieder darba tirgum.

Par trešo, ceturto un piekto jautājumu

40 Ievērojot atbildi uz otro jautājumu, nav nepieciešams atbildēt uz trešo, ceturto un piekto jautājumu, kas uzdoti, pieņemot, ka tiesības, ko Turcijas darba ņēmēja ģimenes locekļi bauda saskaņā ar Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmo daļu, var tikt

ierobežotas citu iemeslu dēļ, bez Lēmuma Nr. 1/80 14. pantā minētajiem, vai tāpēc, ka attiecīgā persona uz ilgāku laiku un bez pamatota iemesla pametusi dalībvalsti.

Par sesto jautājumu

41 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa jautā, vai Lēmuma Nr. 1/80 14. pants interpretējams tādējādi, ka tas liedz valsts tiesai, izvērtējot lēmumu par Turcijas pilsoņa izraidīšanu, ņemt vērā pārmaiņas, kas notikušas pēc pēdējā attiecīgās valsts iestādes lēmuma pieņemšanas, un kas nozīmē, ka attiecīgās personas tiesības šīs normas izpratnē vairs nav ierobežojamas.

42 Tiesa no Asociācijas līguma 12. panta un tam pievienotā Protokola, kas parakstīts 1970. gada 23. novembrī Briselē un kas no Kopienas puses noslēgts, aprobēts un parakstīts ar Padomes 1972. gada 19. decembra Regulu (EEK) Nr. 2760/72 (OV L 293, 1. lpp.) (turpmāk tekstā — "Pievienotais Protokols"), 36. panta, un no Lēmuma Nr. 1/80 mērķa ir secinājusi, ka principi, kas minēti EK līguma 48. pantā (jaunajā redakcijā — EKL 39. pants), EK līguma 49. pantā (tagad, pēc grozījumiem, EKL 40. pants) un EK līguma 50. pantā (tagad EKL 41. pants), ciktāl iespējams, attiecināmi uz Turcijas darba ņēmēju, kas bauda minētajā lēmumā paredzētās tiesības (skat. jo īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Ayaz*, 44. punkts).

43 No tā izriet, ka sabiedriskās kārtības izņēmuma apjoms atbilstoši Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punktam interpretējams tāpat, kā šis jēdziens tiek interpretēts jautājumos par tādu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, kas ir Kopienas dalībvalsts pilsoņi. Šādas interpretācijas pamatotību nostiprina tas, ka šī norma ir formulēta

gandrīz identiski Līguma 48. panta 3. punktam (2000. gada 10. februāra spriedums lietā C-340/97 *Nazli, Recueil*, I-957. lpp., 56. punkts).

44 Ciktāl tas attiecas uz 3. pantu Padomes 1964. gada 25. februāra Direktīvā 64/221/EEK par īpašu pasākumu saskaņošanu attiecībā uz ārvalstnieku pārvietošanos un dzīvesvietu, kas ir attaisnojami ar sabiedrisko kārtību, valsts drošību un veselības aizsardzību (OV 1964, L 56, 850. lpp.), Tiesa ir norādījusi, ka kompetentajām valsts iestādēm, kuras lemj vai citas dalībvalsts pilsonis var tikt izraidīts, atsaucoties uz sabiedriskās kārtības izņēmumu, katrā konkrētā gadījumā jānorāda uz darbībām vai apstākļiem, kas liecina, ka pastāv patiess sabiedriskās kārtības apdraudējums. Ne Direktīvas 64/221 3. panta redakcija, ne Tiesas judikatūra nesniedz tuvākus paskaidrojumus par laika brīdi, kad ir novērtējams apdraudējuma "patiesais" raksturs (2004. gada 29. aprīļa spriedums lietās C-482/01 un C-493/01 *Orfanopoulos* un *Oliveri, Recueil*, I-5257. lpp., 77. punkts).

45 Iepriekš minētā sprieduma *Orfanopoulos* un *Oliveri* 82. punktā Tiesa nosprieda, ka Direktīvas 64/221 3. pants liedz īstenot valsts praksi, ar ko valsts tiesām, izvērtējot lēmumu par citas Kopienas dalībvalsts pilsoņa izraidīšanu, nav jāizvērtē faktiskie apstākļi, kas radušies pēc pēdējā kompetentās valsts iestādes pieņemtā lēmuma, un kas liecina, ka attiecīgās personas uzvedības radītais sabiedriskās kārtības apdraudējums ir izbeidzies vai samazinājies līdz nenozīmīgam apmēram.

46 Kā jau minēts šī sprieduma 42. un 43. punktā, Lēmuma Nr. 1/80 14. panta 1. punkts uzliek kompetentajām valsts iestādēm konkrētus ierobežojumus, kas līdzinās ierobežojumiem, kuri attiecas uz šādu lēmumu pieņemšanu attiecībā uz citas

dalībvalsts pilsoni. Tāpat kā Direktīvas 64/221 3. pantā, arī šajā Lēmumā nav noteikts, kad tieši izvērtējams apdraudējuma patiesais raksturs.

47 Ievērojot brīvas darba ņēmēju pārvietošanās principu attiecībā uz dalībvalstu pilsoņiem, kas attiecas arī uz Turcijas pilsoņiem, kuri bauda tiesības saskaņā ar Lēmumu Nr. 1/80, valstu tiesām, izvērtējot lēmumu par Turcijas pilsoņa izraidīšanu, jāņem vērā faktiskie apstākļi, kas radušies pēc kompetentas valsts iestādes pēdējā pieņemtā lēmuma un kas liecina, ka attiecīgās personas uzvedības radītais sabiedriskās kārtības apdraudējums ir izbeidzies vai samazinājies līdz nenozīmīgam apmēram.

48 Tādējādi uz sesto jautājumu sniedzama atbilde, ka Lēmuma Nr. 1/80 14. pants liedz valstu tiesām, izvērtējot lēmumu par Turcijas pilsoņa izraidīšanu, neņemt vērā faktiskos apstākļus, kas radušies pēc kompetentās valsts iestādes pēdējā lēmuma pieņemšanas un kas vairs nepieļauj attiecīgās personas tiesību ierobežojumu šajā Lēmumā paredzētajā veidā.

Par tiesāšanās izdevumiem

49 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) **1980. gada 19. septembra Lēmuma Nr. 1/80 par asociācijas izveidošanu 7. panta pirmā daļa, ko pieņēmusi Asociācijas padome, kas izveidota saskaņā ar Līgumu par asociācijas izveidi starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Turciju, interpretējama tādējādi, ka šī norma attiecas uz attiecīgās dalībvalsts darba tirgum piederoša vai piederējuša Turcijas darba ņēmēja bērnu pēc pilngadības sasniegšanas arī tad, ja šis bērns ir dzimis un vienmēr ir dzīvojis minētajā dalībvalstī;**

2) **Lēmuma Nr. 1/80 7. panta pirmā daļa iestājas pret to, ka tiesības, ko saskaņā ar šo normu bauda Turcijas pilsonis Inana Cetinkaja situācijā, var tikt ierobežotas pēc ieslodzījuma un tam sekojoša ārstniecības kursa apmeklēšanas tāpēc, ka šī persona ilgākus laika periodus nepieder darba tirgum;**

3) **Lēmuma Nr. 1/80 14. pants iestājas pret to, ka valstu tiesās, izvērtējot lēmumu par Turcijas pilsoņa izraidīšanu, netiek ņemti vērā faktiskie apstākļi, kas radušies pēc kompetentās valsts iestādes pēdējā lēmuma pieņemšanas un vairs nepieļauj attiecīgās personas tiesību ierobežojumu šajā Lēmumā paredzētajā veidā.**

[Paraksti]